

Min Stue, Min Børnehave

- andetsproglig udvikling gennem en bevidst
sprogbaseret pædagogik

Oversigt

1. Min baggrund
2. Om læring, sprog og kontekst – og hvordan de hænger sammen
3. Min Stue, Min Børnehave - Eksempler på praktisk anvendelse
4. Spørgsmål og diskussion

1. Min baggrund

- › Personlige og faglige baggrund
- › Nuværende forskningsprojekt ved DPU: faget Dansk som andetsprog i folkeskolen

Personlige og faglige baggrund

- › Flersproglig opvækst
- › Boston University (2000)
  - › B.A. German Language and Litterature,
  - › B.S. ESL and Bilingual Education
- › Københavns Universitet (2007)
  - › Cand. Mag. Pædagogik
- › DPU (~2012)
  - › Ph.d. projekt om DSA i folkeskolen
  - › Udlandsophold 2009-2010 ved University of Sydney

Nuværende forskning: Faget Dansk som andetsprog i folkeskolen

- › At undersøge folkeskolefaget DSA
  - › Dets rekontekstualisering
  - › Lærere og eleverne og de sproglige interaktioner
- › Hvilken viden / vidensformer værdsættes
- › Hvilket læringssyn i hhv. FM og i praksis
- › Datakilder:
  - › Fælles Mål (dansk som andetsprog, historie)
  - › Praksiseksempel

Emnet, "Sat Ud"

- * > DSA i Historiefaget
  - > Storkøbenhavn
  - > 5. klasse m. ca. 17 elever
  - > 14 er DSA-børn
- > 3 lærere:
  - > DSA koordinator
  - > Histore
  - > Dansk (DSA)
- > Interaktivt multimedie-
materiale: "Sat Ud"

2. Om læring, sprog og konteksts

- › Læring som socialt og kulturelt betinget fænomen
- › Et systemisk og funktionelt perspektiv på sprog
- › Sammenhængen mellem sprog og kontekst
- › Forskellige kontekster, forskellige registre

Læring som socialt og kulturelt betinget fænomen

Udfordringen:

At vende fokus fra processer og strukturer til **sociale interaktioner**

Læring som socialt og kulturelt betinget fænomen

Hvordan lærer vi sprog?

- > intellektuelt
- > eksperimenterende
- > imitativt

Læring som socialt og kulturelt betinget fænomen

Hvad kræver det så af pædagogikken?

- > fokus på sprogets form
- > rum for hypoteseafprøvninger
- > masser af input som kan imiteres

- > Desuden - fokus på elevens intersprogs-udvikling!

Læring som socialt og kulturelt betinget fænomen

Tale er vigtigt!

- › Skaber grundlag for sprogindlæring
- › Giver mulighed for (ægte) interaktion
- › For at lære skal man gøre (øve sig i at bruge sproget)
- › Fokus på *hvordan* sproget virker

Et systemisk og funktionelt perspektiv på sprog (SFL)

- › Et sprog til at tale om sprog
- › Synliggørelse af hvordan sproget fungerer

Sammenhængen mellem sprog og kontekst – en lille øvelse

I en gruppe på 4 læs jeres overskrift
brug 5 minutter på at snakke/skrive

Sammenhængen mellem sprog og kontekst – en lille øvelse

- > Min bedste kop te nogensinde!
- > Hvordan man laver en 'rigtig' kop te?
- > Hvad er te?
- > Den lille forgylte tekande
- > Koffein! – skurk eller redning?

Sammenhængen mellem sprog og kontekst

› **Tekst 1:**

*denne... nej, det dur ikke... den bevæger sig ikke... prøv at...
ja, den gør... lidt... det vil ikke..*

* *det dur ikke det er ikke metal
de her er de bedste... nu går det stærkt*

› **Tekst 2:**

*Vi prøvede en pind og en blyant og en metalting og et stykke plastik.
Magneten sad ikke fast på pinden men den der metalting virkede*

› **Tekst 3:**

*I vores eksperiment skulle vi finde ud af hvad en magnet tiltrækker.
Eksperimentet viste at ,en magnet tiltrækker nogle metaller. Den tiltrak
metalspånene, men ikke plastik eller pinden.*

› **Tekst 4:**

*En magnet er et stykke metal som er omgivet af et usynligt kraftfelt som
påvirker ethvert magnetisk materiale til sig. Det kan opsamle eller tiltrække et
stykke jern fordi dets magnetiske felt flyder ind i magneten som forvandler
den til en midlertidig magnet. Magnetisk tiltrækning finder kun sted mellem
jernholdige materialer.*

Forskellige kontekster, forskellige registre – De tre registervariabler

› Kommunikations*feltet*

› hvad er emnet / hvad handler beskeden om?

› Kommunikations*relationen*

› relationen mellem taleren og lytteren / skriveren og læseren

› Kommunikations*måden*

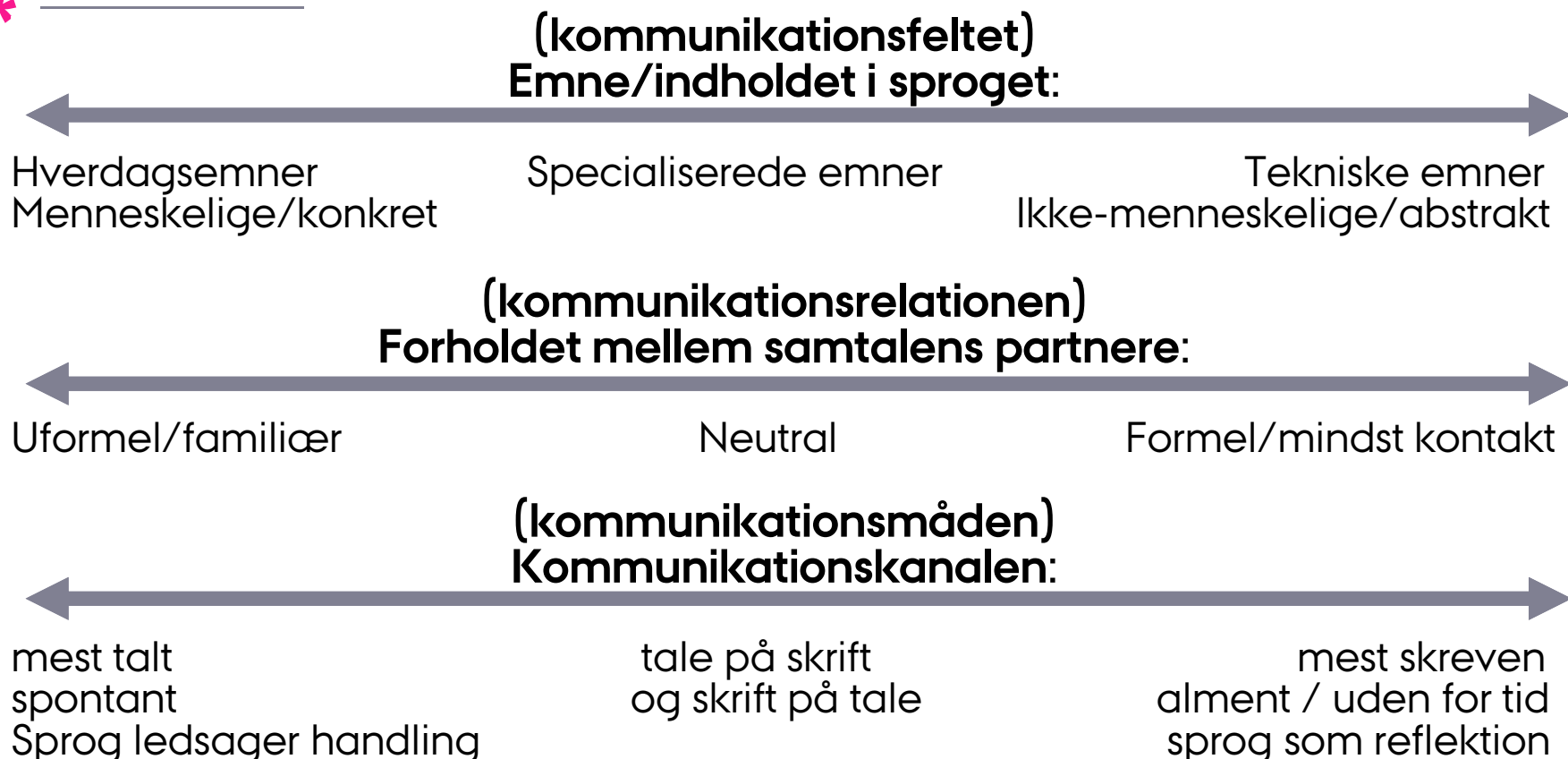
› struktur og måde beskeden kommer igennem på

Forskellige Kontekster, Forskellige Registre – Et Registerkontinuum

(Martin

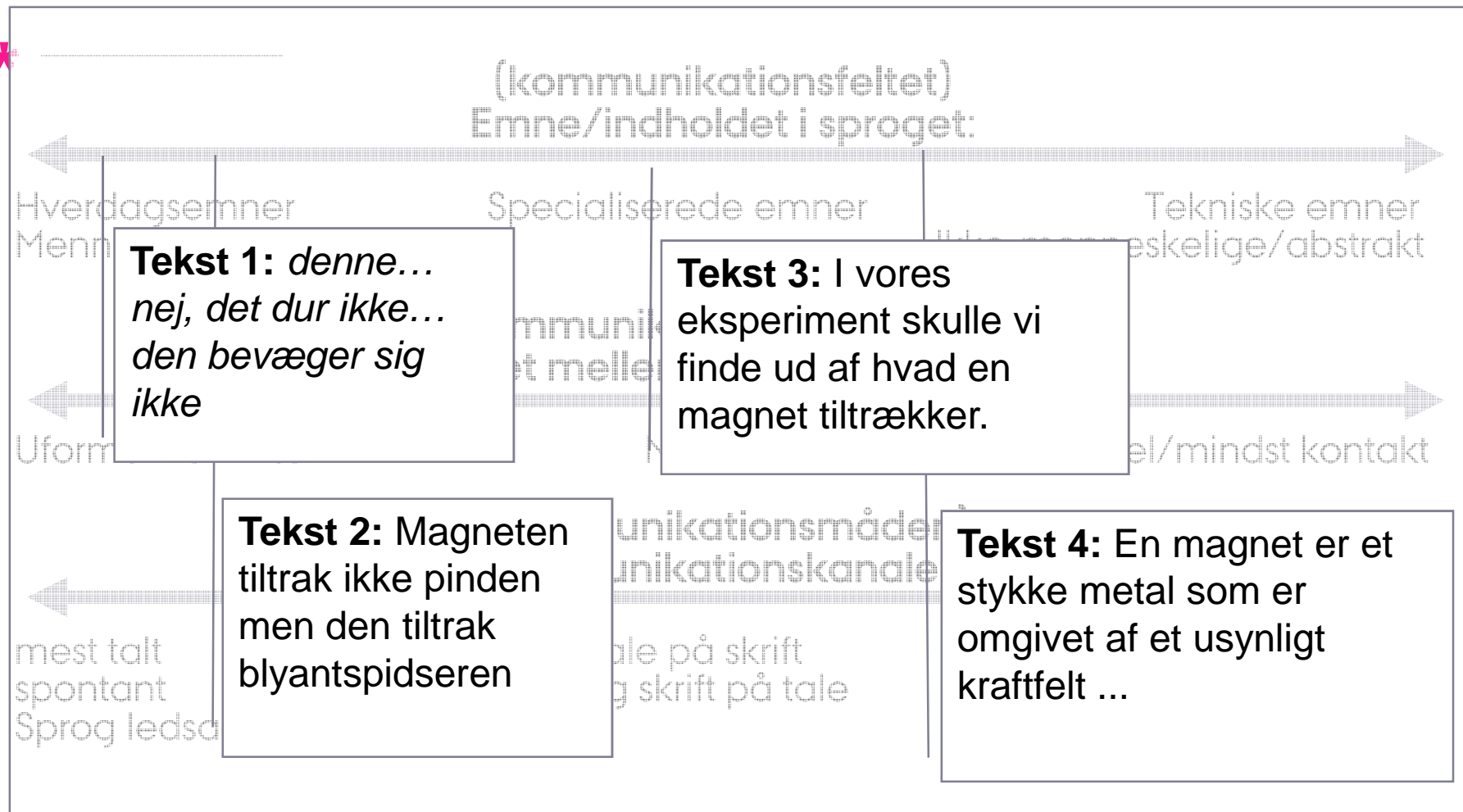
Hvordan kommer man fra venstre til højre?

- › Give børn mulighed for at øve sig i at bruge sproget aktivt og 'agere ekspert'

- › Give børn de sproglige ressourcer dertil, ved at sætte ord på hvordan sproget ændrer sig

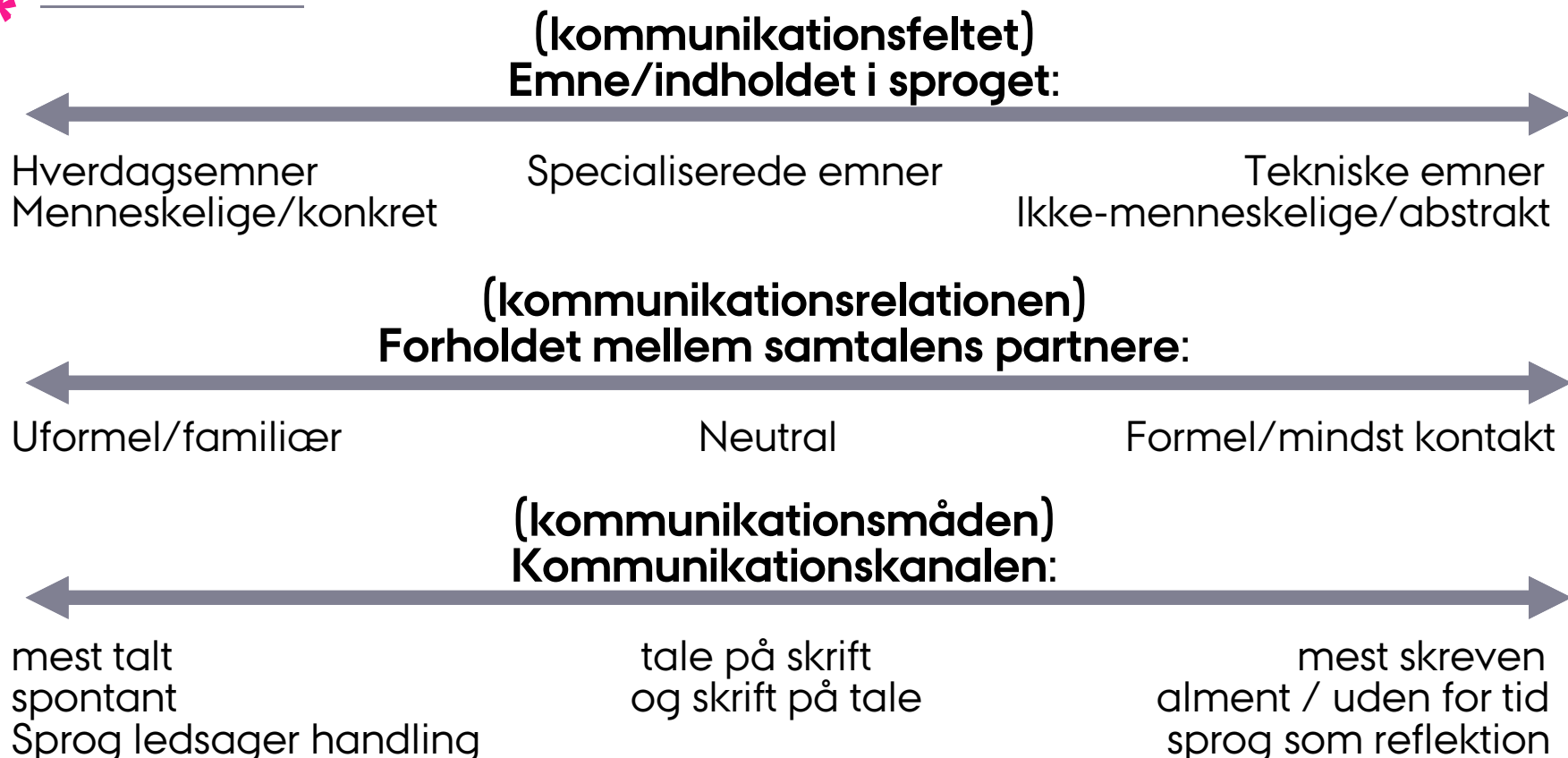

Tilrettelægge øvelser og leg langs kontinuumet

Forskellige kontekster, forskellige registre – hvor ligger jeres te-tekster?

3. Eksempler på praktisk anvendelse

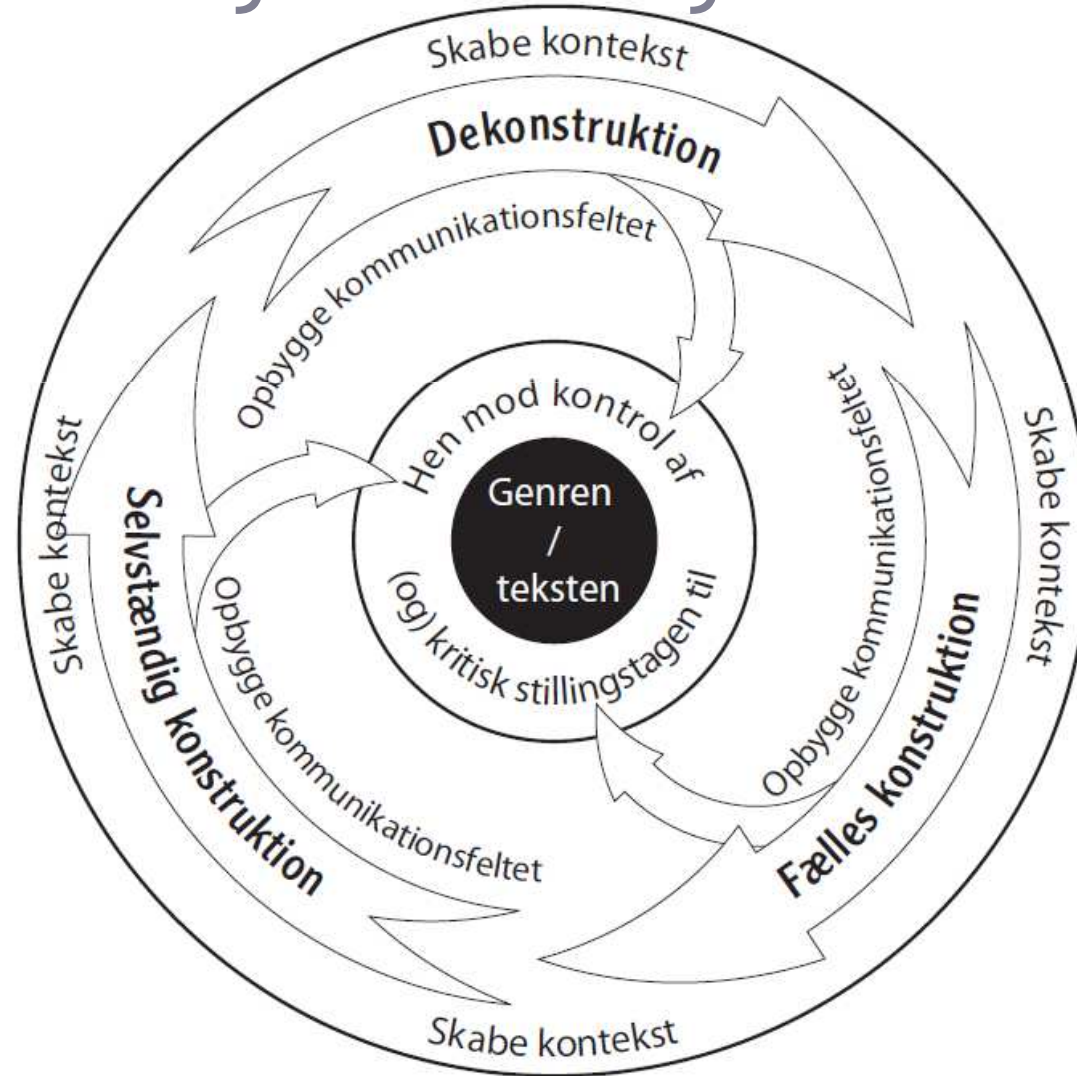
› The Teaching-Learning Circle

› ”Min Stue, Min Børnehave”

1. Et fælles udgangspunkt – at skabe kontekst
2. Modellering og dekonstruktion
3. Fælles konstruktion
4. Selvstændig konstruktion og evaluering

The Teaching-Learning Circle

Min Stue, Min Børnehave

- › Orientering i den institutionelle kontekst
  - › Udvikling af børns observationsevner
  - › Forståelse af institutionen og dens daglige rutiner
  - › Fortrolighed med et nyt miljø

New Arrivals Program - Teaching-Learning Cycle

1. Opbygge emnet
/ skabe kontekst

2. Modellering /
dekonstruktion

4. Selvstændig
konstruktion

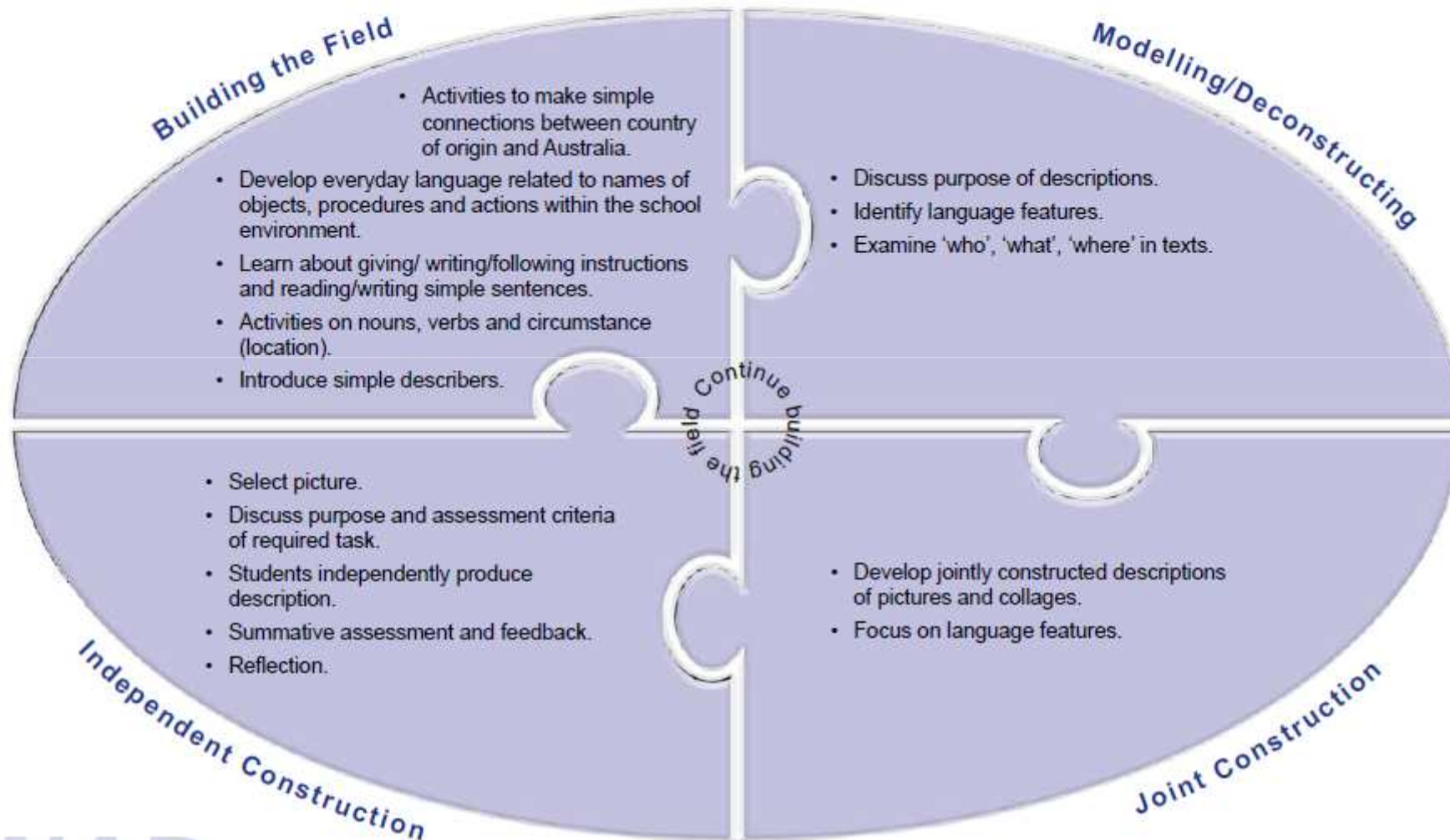
3. Fælles
konstruktion

Continue Building the Field

Teaching and Learning Cycle

My Class and School – Developing a Description

Oversigt over sproglige træc

Tekst i kontekst	Sprog			
Genre	Felt	Relation	Måde	
<p>Udforske: -Observere / kommentere - enkle beskrivelser af billeder / fotos</p> <p>Lytte til, fortolke og deltage i talte (og skrevne?) -Instrukser -Procedure</p>				

1. Opbygge feltet – at skabe kontekst

Formål

- › Forbindelser til børnenes viden
- › Skabe et fælles udgangspunkt
- › Udvikle forståelse af hverdagen og sproget relateret til stuen / institutionen

1. Opbygge feltet – at skabe kontekst

Eks. : Morgenrutinen

- › Brainstorm – ting man tager med, derefter navngive og sortere
- › Tale om instrukser og at de fortæller hvad vi skal og bruger udsagnsordet først (bydeform)
- › 'konstruere' en morgenrutine for stuen i fællesskab

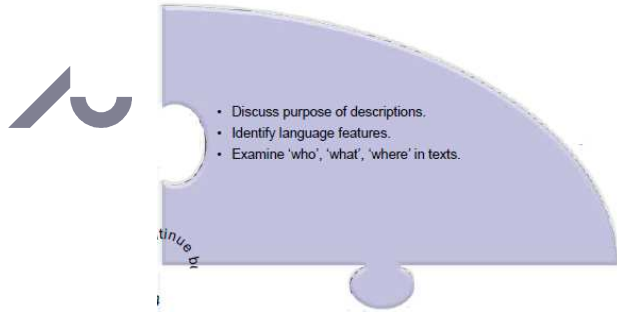

1. Opbygge feltet – at skabe kontekst

Eks. "Stuens" ordforråd (navneord og handlinger)

- › Navngive ting/ områder vha skilte/billeder
- › Tegne / billeder af sig selv/familien og fortælle
- › Sammenligne billeder af stuen (find fejlen)
- › Følge instrukser i f.eks. at farve et billede / farve med tal
- › "Simon Says" og andre instrukslege

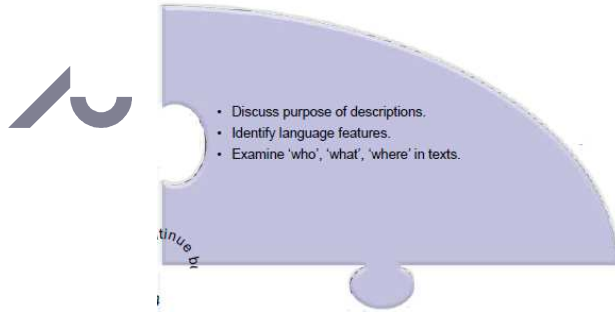

2. Modellering og dekonstruktion

Formål:

- › Voksne som rollemodeller for tale
- › Udvikle et fælles (meta-) sprog
- › Udvikle børnenes forståelse af formålet, strukturen og sproglige træk ved enkle sætninger til at beskrive

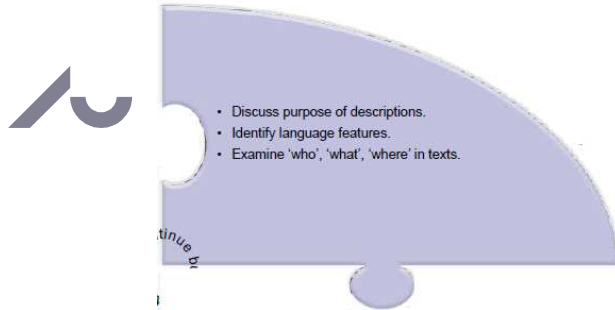

2. Modellering og dekonstruktion

Eks. Hvad er en beskrivelse?

- › Hvilket sprog skal man bruge for at tale om en beskrivelse?
  - › Deltagere - Hvem?
  - › Handling - Hvad laver han/hun?
  - › Omstændigheder – Hvor? Med hvad/hvem?
  - › Enkle nominalgrupper (med tal / beskrivere / pronominer)
- › Forskelle på denne type tekst og andre, f.eks. en fortælling

2. Modellering og dekonstruktion

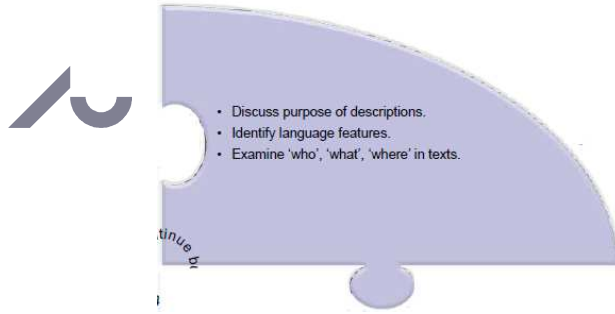
Eks. Lydoptagelser af forskellige beskrivelser af
billeder / fotografier

- › Lave det til en leg at pege på hvad der beskrives
- › Sætte forskellige billeder/beskrivelser i rækkefølge

Eks. Lave plancher/kort med relevant ordforråd

- › Handlingsord
- › Omstændigheder (forholdsord, med hvad/hvem)

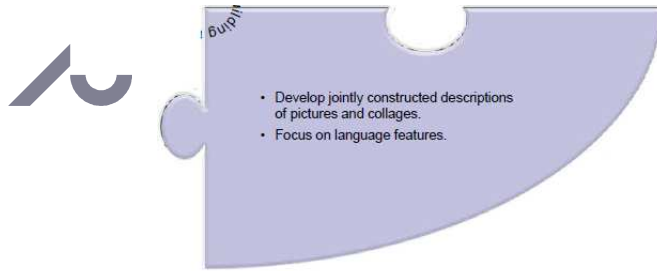

2. Modellering og dekonstruktion

Eks. Konstruere enkle beskrivende sætninger
vha. billeder

- > Snakke om hvad der ellers kunne stå: udskifte en plads af gangen

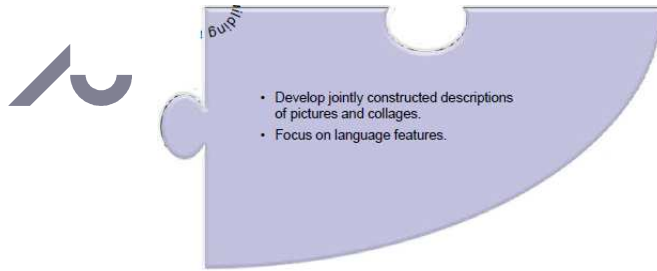

3. Fælles konstruktion

Formål:

- › Mulighed for at øve og eksperimentere med de nye sproglige træk og ordforråd
- › Bruge de sproglige ressourcer lavet i 1. og 2.
- › Udvide fortrolighed med stuens kultur og rutiner
- › Sidste trin inden børnene selv laver en beskrivelse!

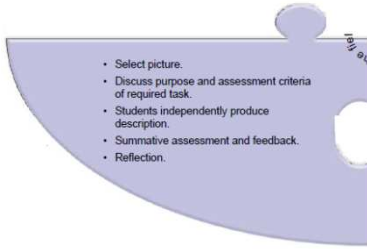

3. Fælles konstruktion

Eks. Sammen med pædagogen laver børnene en beskrivelse (lydoptagelse) af et billede

- › Børnene eksperimenterer med de nye sproglige mønstre
- › Pædagogen stilladser børnenes ordvalg inden det endeligt skrives ned / optages

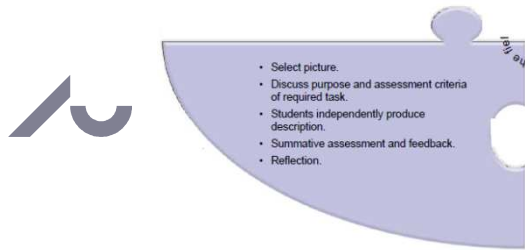

4. Selvstændig konstruktion og evaluering

Formål

- › Selvstændig brug af de lærte sproglige træk
- › Fortrolighed med beskrivelser og at beskrive
- › Evaluering
- › refleksion

4. Selvstændig konstruktion og evaluering

- › Børn vælger selv en tegning / et billede som de selv beskriver
- › I fællesskab opstilles kriterier for beskrivelsen
  - › hvem, hvor, hvad laver..., to beskrivere osv.
- › (Evt. fælles-) Evaluering på baggrund af kriterierne
  - › Huskede du at sige hvem er med i billedet?
  - › Børn kan hjælpe hinanden med at se hvad de har gjort godt (give og modtage kritik)
- › Refleksion
  - › Sad du fast? Hvor? Hvordan kom du videre?

Oversigt over sproget i "min stue"

Tekst i kontekst		Sprog		
Genre		Felt	Relation	Måde
Udforske: -Observere / kommentere - enkle beskrivelser af billeder / fotos Lytte til, fortolke og deltage i talte (og skrevne?) -Instrukser -Procedure	Organisere beskrivelser: -Emneord Organisere instrukser: -handlings- udsagnsord Udvide information: - bindeord Udvikle sammenhæng: -referenceord -pronominer	Hverdags ordforråd: -Konkrete navneord -Egennavne Nom.grupper med -tal -beskrivere Handle-udsagnsord Deltagere (hvem/hvad) Omstændigheder: -sted (hvor) -med hvad	Udveksle information vha. grundlæggende grammatiske strukturer: -Give information vha instrukser og erklæringer -Svare på og få informationer via spørgsmål (ja/nej, 'hv-') udtale	Tempus: -nutid -enkel datid Verbets bøjning Verbets position i hhv erklæring og bydeform Visuel literacy: - lister

Sproglig udvikling vha. en bevidst sprogbaseret pædagogik

1. Opbygge emnet
/ skabe kontekst

2. Modellering /
dekonstruktion

4. Selvstændig
konstruktion

3. Fælles
konstruktion

Continue Building the Field

Spørgsmål og Diskussion

- › Ideer til aktiviteter (og hvilken fase de tilhører)?
- › Hvad gør I allerede i jeres hverdag (hvilke af de 4 stadier i 'circlen') ? / Hvad mangler?
- › Hvilke sproglige fokusområder kan relativt nemt inddrages?
- › Interessante pointer / "A-ha"-oplevelser?

Tak for i dag!

Anna-Vera Meidell Sigsgaard
avm@dpu.dk

› **Referencer**

- › Andersen, T. H. og Smedegaard, F. (2005) . *Hvad er meningen?* Odense: Syddansk Universitetsforlag.
- › Bernstein, B. (1977). *Class, codes and control volume 3 – Towards a theory of educational transmissions, 2nd edition.* London: Routledge & Kegan Paul.
- › Bernstein, B. (1996). *Pedagogy, symbolic control and identity – theory, research, critique.* London: Taylor & Francis Publishers, Ltd.
- › Bruner, J. (1970). *Uddannelsesprocessen* (C.M. Gyde Poulsen, Trans.). København: Gyldendal.
- › Bruner, J. (1998). *Uddannelseskulturen* (S. Søgaard, Trans.). København: Munksgaards Forlag.
- › Christie, F. (1989). Language development in education. In R. Hasan og J. R. Martin (Eds.), *Language development: learning language, learning culture – Meaning and choice in language: studies for Michael Halliday* (pp. 152-198). Norwood: Ablex Publishing Corp.
- › Gee, J. P. (1992). *Social Mind: Language, Ideology and Social Practice.* London: Bergin and Garvey.
- › Gibbons, P. (2002). *Scaffolding language scaffolding learning – Teaching second language learners in the mainstream classroom.* Portsmouth: Heinemann.
- › Gibbons, P. (2005). Mediating learning through talk – teacher-student interactions with second language learners. In I. Lindberg og K. Sandwall (Eds.), *Språket och kunskapen – Att lära på sitt andraspråk i skola och högskola* (pp. 7-26). Göteborg: Institutet för svenska som andraspråk, Göteborg Universitet.
- › Gibbons, P. (2006). *Bridging discourses in the ESL classroom – students, teachers and researchers.* London: Continuum.
- › Gimbel, J. (1992). Modersmål og andetsprog - to-sproget undervisning for to-sprogede elever. *Dokumentation om indvandrere 1* (marts 1992). København: Mellempøkeligt Samvirke.
- › Gitz-Johansen, T. (2006). *Den multikulturelle skole – integration og sortering.* Roskilde: Roskilde Universitetsforlag.

